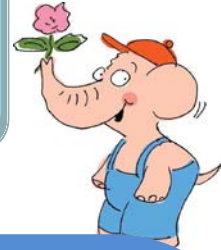

פרשת בהר

עבודה ומנוחה

פרשה זו מתמקדת בדיני שנת השמיטה ושנת היובל, ומתוארת בה המנוחה הנדרשת בשנים אלו והאיסור לעבוד בהן את האדמה ולטפל ביבולים. לצד האיסורים מתוארות גם מצוות נוספות המיוחדות לשנים אלו.

הרעיון העומד מאחורי דיני השמיטה והיובל (שעיקרם האיסור לעבד את האדמה בכל שנה שביעית ובשנה החמישים), כמו זה העומד מאחורי דיני השבת (שעיקרם האיסור לעבוד ביום השביעי), הוא **שהמנוחה היא חלק בלתי נפרד מן העבודה** (ולא רק אילוץ הכרחי). במדורים השונים הראנו כיצד מועילה המנוחה לעובד ולעבודה בשני מישורים: **במישור הגופני** – המנוחה מאפשרת לאדם לצבור כוחות, **ובמישור הרוחני** – החופש מעבודה מאפשר לאדם לנוח גם מבחינה נפשית ולעסוק בעיסוקים אחרים. ההפסקה והמנוחה משפרות את תפקודו של האדם בימי העבודה, בכל תפקיד שהוא ממלא. בהקשר זה אפשר לשוחח עם התלמידים על החשיבות במנוחת הנפש, ובשמירה על נפש רגועה ושלמה כחלק מהתפישה המאמינה בקשר בין גוף ונפש. כבר הרמב"ם קישר בין השניים כשדיבר על "נפש בריאה בגוף בריא" כיום תפישה זו ידועה ורווחת ואף הוכחה במחקרים מכיוונים שונים ההשפעה ההדדית בין השניים (לטובה, וגם לצערנו לרעה).

במדור מכתבים מחידקל

נקודת המוצא של המכתב היא שנת השבתון של המורים. מתוך דיון ב"מנהג" זה יוצאים חידקל ונעמי לדיון בערכה של העבודה לאדם העובד ובחשיבות העובדה, שהאדם יודע ומרגיש שהוא עושה בעבודתו דבר-מה משמעותי ותורם לחברה. אפשר לשאול את הילדים אם היו יכולים "לא לעשות כלום", או רק לראות סרטים כל היום, בלי לשחק כדורגל או כל פעילות אחרת, כיצד לדעתם הם היו מרגישים אחרי שבועיים? לשם כך אפשר להיזכר כיצד אנו חשים בסופו של חופש גדול ללא אטרקציות מיוחדות...

על המדרש

במדרש שלפנינו שואל רבי שמעון בן אלעזר למה התכוון הקב"ה כאשר הכריז בסוף בריאת העולם "הנה טוב מאד" (בראשית, פרק א' פסוק ל"א), והוא משיב שהתואר "טוב מאד" נאמר על השינה. בניגוד לתשובה זו מובא פתגם מהתלמוד הירושלמי, פתגם מוכר ככל הנראה, שלפיו היין והשינה נועדו לרשעים, ומכאן שהם אינם טובים לצדיקים! הסברו של הדרשן לסתירה הוא ששינה טובה וחיובית היא שינה המאפשרת לאדם ללמוד תורה לאחריה.

שאלות לדיון: לפי המדרש השינה יכולה להיות טובה מאוד, אך גם רעה – במה זה תלוי? (לדוגמה: במועד השינה – למשל בלילה או באמצע השיעור; בכמות השינה וגם בסיבת השינה – עצלות או אגירת כוחות). הביאו דוגמה ל"שינה טובה" ודוגמה ל"שינה רעה".

הצעה לפעילות: הציעו מקבילה משלכם לשינה הטובה המוצגת במדרש. נסו לכתוב אותה בנוסחה דומה לזו המופיעה במדרש: "**מתוך שישנתי קמעה ב_____ יכולתי ל_____**".

מה בפרשה

- 🌀 **שמיטת קרקעות** – לאחר שש שנים של עיבוד הקרקע אין לעבדה בשנה השביעית, והיבולים הגדלים בה מאליהם שייכים לכל תושבי הארץ, לבהמות ולחיות השדה.
- 🌀 **שנת היובל** – השנה החמישים. שנה זו מקודשת לה' ובה: (א) שחרור כללי של העבדים – "דרור". (ב) איסור לעבוד את האדמה, כמו בשנת שמיטה. (ג) השבת אדמות לבעליהן הראשונים.
- 🌀 **דיני גאולת הארץ** – פדיון אדמה שנשמטה מידי בעליה לפני שנת היובל.
- 🌀 **איסור נשך** – איסור על הלוואה בריבית.
- 🌀 **דיני עבדים** – עבד עברי אינו רכושו של אדונו, אלא אדם שמכר את כוח עבודתו לזמן קצוב ולאחריו הוא משתחרר. מועד שחרורו הוא בשנת היובל. לעומתו, עבד כנעני הוא "עבד עולם" והוא אינו משתחרר.